

DynaSAND: wat is dit voor databank?

De databank waar je mee gaat werken, de DynaSAND, is ontstaan uit een grootschalig onderzoeksproject naar de variatie in zinsbouw van 267 dialecten van het Nederlands in Nederland (158), België (102) en Frans-Vlaanderen (7) aan het begin van de 21^e eeuw. De data zijn verzameld tussen 2000 en 2004 met behulp van mondelinge en telefonische enquêtes.

De verzamelde gegevens zijn verschenen in de tweedelige *Syntactische Atlas van de Nederlandse Dialecten* (SAND), maar ze zijn ook beschikbaar in een online databank: de *DynaSAND (Dynamische Syntactische Atlas van de Nederlandse Dialecten)*. De databank bevat de uitkomsten van mondelinge en telefonische enquêtes, maar ook de originele opnames, transcripten (uitgeschreven spraak uit de opnames), een zoekmachine en nog veel meer. Aan het SAND-project hebben dialectsprekers deelgenomen tussen de 55 en 75 jaar oud, op elk van de 267 meetpunten (plaatsen) ten minste twee.

Het doel van het SAND-project was om in kaart te brengen welk verschijnsel waar in het taalgebied voorkomt. Dit soort geografische variatie kan dan bijvoorbeeld op kaarten worden weergegeven. Elk interview met een dialectspreker bevatte circa 120 vragen. Sommige vragen zijn in alle plaatsen gesteld, maar een aantal vragen juist alleen in bepaalde regio's. Op basis van eerdere schriftelijke enquêtes hadden de onderzoekers namelijk al aanwijzingen over welke verschijnselen in welke gebieden voorkomen.

Bij elk interview was een taalkundig onderzoeker betrokken, maar ook een andere dialectspreker. Omdat de onderzoeker vaak alleen Standaardnederlands sprak, stelde de dialectspreker (de hulpinterviewer) een andere dialectspreker vragen. Bijvoorbeeld: "komt deze zin (zin X) voor in uw dialect?", "kunt u deze zin (zin Y in Standaardnederlands) in uw dialect vertalen?" of de vraag om een zin af te maken aan hand van een plaatje. Wanneer de vragen zouden zijn gesteld door een standaardtaalspreker, had de dialectspreker onbewust geneigd kunnen zijn om ook standaardtaal te spreken of iets tussen standaardtaal en dialect in. Dat zorgt uiteraard voor vertekende resultaten.